

## 6

### Innovatie en ruimtevaart

Innovatie en ruimtevaart

Aan de orde is het **tweeminutendebat Innovatie en ruimtevaart (CD d.d. 04/12)**.

**De voorzitter:**

Ik stel voor dat we ook weer direct doorgaan met het volgende tweeminutendebat, dat ook met de minister van Economische Zaken is. Dat betreft een debat over innovatie en ruimtevaart. Een aantal leden heeft zich daarvoor ingeschreven. Als eerste gaat de heer Thijssen het woord voeren namens de fractie GroenLinks-Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

**De heer Thijssen (GroenLinks-PvdA):**

Voorzitter. We hebben een zorgwekkend debat gevoerd over innovatie en ruimtevaart, vooral over innovatie. De voorzitter van de bedrijvenlobby in Nederland, mevrouw Thijssen, stelt heel duidelijk: op langere termijn maak je dit land kapot als je te weinig investeert in onderzoek en innovatie. Dit kabinet bezuinigt daarop. De Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie zei bij het rondetafelgesprek hierover dat het innovatiedoel van deze minister, namelijk dat 3% van ons nationaal product daarnaartoe moet, met dit beleid never nooit wordt gehaald. 24 bedrijven en 15 start-ups en scale-ups zeggen het ook: bezuinigingen op kennis en innovatie zijn in feite bezuinigingen op het toekomstig verdienvermogen van Nederland.

Voorzitter. Niets minder dat het verdienvermogen van Nederland staat op het spel. Peter Wennink, de succesvolle oud-topman van ASML, zegt dat Nederland dik, dom en blij is, en dat hij een innovatiestrategie mist. Ik durf te zeggen dat het nog erger is, want op innovatie wordt bezuinigd. Onze economie wordt op die manier kapotgemaakt.

Zoals ik in het debat ook zei: met geluk kun je niet innoveren; er moet geld op tafel. Daarom de volgende motie.

---

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet vasthoudt aan de doelstelling om 3% van het bbp uit te geven aan research and development, aan onderzoek en innovatie;

constaterende dat Nederland deze doelstelling met 2,08% aan R&D-investeringen van het bbp in 2023 nog steeds niet haalt;

constaterende dat de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie aangeeft dat het voorgenomen beleid niet voldoende is om de norm van 3% te halen;

verzoekt de regering om in de Voorjaarsnota met een plan en zo nodig aanvullende middelen te komen om de 3%-norm wél te gaan halen,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door het lid Thijssen.

Zij krijgt nr. 152 (33009).

Dank voor uw inbreng.

**De heer Thijssen (GroenLinks-PvdA):**

Daar laat ik het dit keer bij, voorzitter.

**De voorzitter:**

Dat is heel fijn. Dan blijft u ook binnen de twee minuten. De heer Sneller gaat nu spreken namens de fractie van D66. Gaat uw gang.

**De heer Sneller (D66):**

Dank u wel, voorzitter. In het commissiedebat ben ik zeer kritisch geweest op de bezuinigingen op onderzoek, onderwijs en innovatie. Ik denk dat de heer Thijssen uitgebreid heeft toegelicht waarom die zo schadelijk zijn, dus dat zal ik niet proberen te herhalen.

Ik heb er ook over nagedacht — dat heb ik ook in het debat ingebracht — hoe we met de middelen die er wel zijn, ervoor zorgen dat we innovatie verder aanjagen. Daarom heb ik een motie over innovatief aanbesteden.

---

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat investeringen in onderzoek en ontwikkeling cruciaal zijn voor een concurrerende economie en om onze toekomstige welvaart te behouden;

constaterende dat Nederland de Lissabondoelstelling om 3% van het bbp te investeren in onderzoek en ontwikkeling niet haalt, en er ook niet in slaagt het Europese ambitieniveau van 17% publiek inkoopvolume te realiseren dat aan innovatieve oplossingen besteed wordt;

overwegende dat de (decentrale) overheid haar inkoopmacht kan benutten om zo investeringen in onderzoek en ontwikkeling te stimuleren, waardoor de doelstelling dichterbij kan komen en tegelijkertijd overheden hun taken efficiënter en effectiever uit kunnen voeren;

verzoekt de regering om een plan van aanpak te presenteren om te zorgen dat Nederland per 2030 het Europese ambitieniveau van 17% innovatiegerichte aanbestedingen haalt,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door het lid Sneller.

Zij krijgt nr. 153 (33009).

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar de heer Dassen namens de fractie van Volt. Gaat uw gang.

**De heer Dassen (Volt):**

Voorzitter. Ik heb drie moties.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat innovatieve scale-ups kapitaalintensief zijn en hoge risico-investeringen nodig hebben om te groeien;

overwegende dat geloofwaardige en financiële overheids-garanties kunnen faciliteren dat scale-ups dezelfde toegang tot kapitaal en grote contracten krijgen als gevestigde bedrijven;

verzoekt de regering om te verkennen welke opties de overheid heeft om garanties te bieden aan scale-ups,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door het lid Dassen.

Zij krijgt nr. 154 (33009).

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Europese en Nederlandse maakindustrieën onder druk staan en dat zonder grote investering en overheidsvisie de hightechmaakindustrie sterk in waarde zal afnemen;

overwegende dat een bloeiende hightechmaakindustrie direct gecorreleerd is aan een hoge arbeidsproductiviteit en het behoud van onze welvaart;

verzoekt de regering om in kaart te brengen hoe de hightechmaakindustrie de nodige private en publieke middelen kan ontvangen om weer verder te groeien,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door het lid Dassen.

Zij krijgt nr. 155 (33009).

**De heer Dassen (Volt):**

Voorzitter. De laatste motie.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om in Europees verband te pleiten voor eurobonds,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door het lid Dassen.

Zij krijgt nr. 156 (33009).

**De heer Dassen (Volt):**

Dank u wel.

**De voorzitter:**

Hartelijk dank. Tot slot nog de heer Krul namens de CDA-fractie. Gaat uw gang.

**De heer Krul (CDA):**

Voorzitter, dank u wel. Ik neem dit debat even waar voor mijn collega Inge van Dijk; zij heeft het commissiedebat gedaan. Wij hebben naar aanleiding van dat debat een vraag en een motie.

De vraag gaat over ruimtevaart. In het commissiedebat is stilgestaan bij het mogelijke belang van een eigen satellietconstellatie om juist ook onze positie in Europa te versterken. Wij zijn benieuwd of de minister bereid is om vanuit EZ samen met Defensie te onderzoeken of een Nederlandse satellietconstellatie in aanvulling op het Europese IRIS<sup>2</sup>-netwerk kansen kan bieden. Wij willen daar graag een reactie van de minister op.

Dan hebben we nog een motie.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er in Nederland tientallen innovatie-instrumenten en -programma's zijn om vanuit de overheid innovatie aan te jagen;

overwegende dat hierdoor een innovatiespaghetti is ontstaan, die investeren in innovatie frustreert in plaats van stimuleert;

overwegende dat investeren in innovatie essentieel is om de Nederlandse economie toekomstbestendig en weerbaar te maken;

overwegende dat het innovatiebeleid minder gericht moet zijn op ad-hocinstrumenten en -programma's, en veel meer op het bouwen van een langetermijninfrastructuur rondom topinstituten, gebaseerd op de NTS;

verzoekt de regering om in het aangekondigde actieplan innovatie een concreet voorstel te doen voor een versimpelde en verbeterde innovatie-infrastructuur, inclusief meetbare doelstellingen en tijdpaden,

en gaat over tot de orde van de dag.

**De voorzitter:**

Deze motie is voorgesteld door de leden Krul en Inge van Dijk.

Zij krijgt nr. 157 (33009).

Hartelijk dank. We zijn aan het einde van de termijn van de Kamer. We gaan weer tien minuten schorsen en krijgen dan een appreciatie op de zes ingediende moties en een antwoord op een enkele vraag. We zijn geschorst.

De vergadering wordt van 11.10 uur tot 11.21 uur geschorst.

**De voorzitter:**

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het vervolg van het tweeminutendebat Innovatie en ruimtevaart. Ik geef het woord wederom aan de minister van Economische Zaken.

**Minister Beljaarts:**

Dank u wel, voorzitter. Ik begin met de moties. De motie-Thijssen op stuk nr. 152 moet ik ontraden. Uiteraard streef ik ernaar om het eerder op te leveren, maar dat kan ik ook niet toezeggen.

**De heer Thijssen (GroenLinks-PvdA):**

De minister is nu van plan om een actieplan over die 3%-norm over innovatie in het derde kwartaal naar de Kamer te sturen. Dan missen we ook Prinsjesdag. Dat betekent dat, als er extra middelen komen, dat pas over twee jaar zal zijn: januari 2027. Gezien de waarschuwingen van iedereen die hier iets van weet, vind ik, vindt mijn partij, dat echt onverantwoord. Kan de minister in ieder geval zeggen dat dat actieplan waar hij mee bezig is, voor de zomer naar de Kamer komt, zodat dat kan worden meegenomen met de prinsjesdagstukken voor september?

**Minister Beljaarts:**

Omdat het zo belangrijk is, is het ook belangrijk dat het zorgvuldig gebeurt. We hebben deze discussie al een paar keer eerder gehad. Hoewel de ambitie is om het zo snel

mogelijk te doen, laat dit zich niet forceren in de tijd. We moeten dit zorgvuldig doen. Aan de ambitie ligt het niet, maar vandaar dat het hierbij moet blijven.

**De voorzitter:**

De motie op stuk nr. 153.

**Minister Beljaarts:**

De motie-Sneller op stuk nr. 153 moet ik ontraden. Dat heeft ermee te maken dat die mogelijk grote financiële consequenties met zich meebrengt. Wel kan ik me heel goed vinden in de geest van de motie, die de regering vraagt of en hoe we meer gebruik kunnen maken van innovatiegericht inkopen als middel om innovatie aan te jagen. Innovatiegericht inkopen is een rijksbrede aangelegenheid. Daar hebben we het ook vaker over gehad. Ik kan nu niet zeggen in hoeverre het percentage en de in de motie van de heer Sneller genoemde deadline realistisch zijn. Mocht de heer Sneller het dictum van de motie willen aanpassen naar bijvoorbeeld "verzoekt de regering om een plan van aanpak te presenteren waarin ingegaan wordt op de vraag hoe innovatiegericht inkopen als instrument beter kan worden benut en hierop terug te komen in het 3%-actieplan", dan kan ik 'm oordeel Kamer geven.

**De voorzitter:**

Dat heeft de heer Sneller gehoord. Hij denkt erover na, maar voorlopig is het oordeel over deze motie "ontraden".

**Minister Beljaarts:**

Dan ben ik aangekomen bij de motie-Dassen op stuk nr. 154. Dank daarvoor. Die kan ik oordeel Kamer geven.

De motie-Dassen op stuk nr. 155 kan ik oordeel Kamer geven. Dank.

De motie-Dassen op stuk nr. 156 over de eurobonds moet ik ontraden. Dat zal geen verrassing zijn.

Dan de motie-Krul op stuk nr. 157. Dank daarvoor. Ik herken daarin de signatuur van mevrouw Van Dijk vanwege de term "innovatiespaghetti". Die kan ik oordeel Kamer geven.

Als u het mij toestaat, ga ik door naar de vraag die is gesteld door de heer Krul over de satellieten. In de kabinetsreactie op de langetermijnruimtevaartagenda ga ik ook in op de ambitie rond IRIS<sup>2</sup>, de Europese satellietconstellatie voor communicatie. Wij volgen daarbij de Europese ontwikkelingen en sluiten ook nationaal daarbij aan als dat onze belangen dient. Het is belangrijk om te benadrukken dat het nu niet aan de orde is, omdat er ook enorme kosten mee gepaard gaan.

Daarmee ben ik aan het einde gekomen, voorzitter.

**De voorzitter:**

Hartelijk dank. Dit is het einde van dit tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

**De voorzitter:**

We gaan dinsdag aanstaande, 21 januari, stemmen over de ingediende moties. Dank aan de minister. We schorsen een ogenblik. Daarna gaan we door met een ander onderwerp met de minister van Binnenlandse Zaken.

De vergadering wordt van 11.25 uur tot 11.29 uur geschorst.